

Karijoki

TARKASTUSLAUTAKUNNAN

**ARVIOINTIKERTOMUS
2020**

SISÄLLYSLUETTELO:

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA VUONNA 2020	3
Tarkastuslautakunnan tehtävät	3
Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat	3
Arvioinnin toteuttaminen	3
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI JA TULOKSELLISUUS.....	4
Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	4
Talousarvion toteutuminen tilikaudella.....	4
Toiminnallisten tavoitteiden arviointi.....	6

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA VUONNA 2020

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 § mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheita.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat

Karijoen kunnan ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Niiden toiminta on kunnan muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta. Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat kunnanvaltuutettuja. Valtuusto on valinnut kokouksessaan 14.6.2017 toimikaudekseen 2017 - 2021 tarkastuslautakunnan, joka on arviointikauden 2020 ajan toiminut seuraavassa kokoonpanossa.

Varsinainen jäsen

Jari Malm, pj
Marko Peräsaari, vpj
Riitta Saaristo

Henkilökohtainen varajäsen

Kim Tasanko
Petri Ahola
Carita Latikka

Kunnanvaltuusto valitsi 4.4.2017 Karijoen kunnan vuosien 2017 - 2020 tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy:n. Vastuullisena tilintarkastajana ja tarkastuslautakunnan sihteerinä on arviointikaudella 2020 toiminut JHT, HT Ari Virolainen. Tilintarkastaja raportoi tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen toteutumisesta ja keskeisistä havainnoista.

Arvioinnin toteuttaminen

Tarkastuslautakunta kokoontui arviointikauden aikana yhteensä viisi kertaa. Tarkastuslautakunnan työ on pohjautunut kunnallisen päätöksenteon sekä kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen seurantaan ja tarkasteluun sekä viranhaltijoiden haastatteluihin. Tarkastuslautakunnan kuultavina on ollut kunnanjohtaja, hallintopäällikkö, sivistysjohtaja ja rehtori.

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma hyväksyttiin 7.12.2020. Tarkastuslautakunta on samassa kokouksessa lisäksi kuullut ja merkinnyt tiedoksi tilintarkastajan työsuunnitelman vuodelle 2020. Samassa kokouksessa tarkastuslautakunta on hyväksynyt kuntalain 84 §:n mukaiset sidonnaisuusilmoitukset ja saattanut ne valtuustolle tiedoksi valtuuston kokouksessa 14.12.2020.

Vuodelle 2020 asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden arviointi perustuu pääasiassa kunnanhallituksen laatimaan tilinpäätöskirjaan, lautakunnan kuulemisiin sekä lautakunnan jäsenten havaintoihin heille toimitettujen toimielinten pöytäkirjojen perusteella.

Arvioinnin toteuttamisessa ja arviointikertomuksen laadinnassa on huomioitu tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet, kuten lautakuntien jäsenyydet/varajäsenyydet.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI JA TULOKSELLISUUS

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Kunnanhallitus on toimintakertomuksessa esittänyt eri tulosalueiden toiminnallisia tavoitteita ja niiden saavuttamista. Toiminnan voidaan katsoa olleen olennaisilta osin tavoitteiden mukaista.

Talousarvion toteutuminen tilikaudella

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on ylijäämäinen 1.49 milj. euroa. Tulos ylitti talousarvion selvästi, sillä vuoden 2020 talousarviossa tuloksen arvioitiin olevan vain 0,263 milj. euroa ylijäämäinen. Talousarvioon verrattuna tulos toteutui siis 1,23 miljoonaa euroa parempana. Käyttötalouden toimintatuotot olivat 1,304 milj. euroa ja ne ylittivät talousarvion 36 000 eurolla. Toimintakulut olivat 0,114 miljoonaa euroa. Vähennystä vuoteen 2019 oli 12 000 euroa.

Verotulot ja valtionosuudet

Karijoen kunnan tuloveroprosentti oli vuonna 2020 tilikauden 2019 tasolla, ollen 22,00. Verotulot ja valtionosuudet olivat yhteensä 9,98 milj. euroa. Verotulot ylittivät talousarvion arvioidusta 38 901 euroa ja valtionosuudet ylittivät talousarvion 505.545 eurolla. Verotulojen nousua arvioitiin tulevan jo talousarviovaiheessa, mutta nousu oli ennakoitua suurempi. Valtionosuuksien poikkeama selittyy valtion ylimääräisillä koronakompensaatioilla ja harkinnanvaraisella valtionosuudella.

Vuosikateen muodostuminen

Tilikauden vuosikate (tulos ennen poistoja) toteutui 1,819 milj. euroa positiivisena: tilikauden tulot riittivät kattamaan tilikauden kulut. Tilikauden toimintakulut laskivat tilikaudella 9,291 miljoonaan, kun vuonna 2019 vastaava lukema oli 10,2 milj.

Toimintakulut alittivat arvioidun 0,945 milj. eurolla, talousarvion toteuman ollen näin 93 prosenttia. Henkilöstökuluissa toteuma oli vain 88,5 %, sillä henkilöstön lomautuksia ei ollut huomioitu vuoden 2020 talousarviossa. Myös palveluiden ostot olivat tilikaudella ennakoitua pienemmät toteuman ollessa 93,8 prosenttia. Palvelujen ostot vähenivät Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymältä 0,668 milj. euroa ja LLKY alitti talousarvioraamin 0,141 milj. eurolla. Aine-, tarvike- ja tavaraostoissa talousarvion toteuma jäi myös vain 96 prosenttiin.

Käyttötalouden toimintatuotot olivat ennakoitua suuremmat ollen tilikaudella 1,304 milj. euroa, mikä ylitti talousarvion 36.000 eurolla. Positiivisen vuosikateen muodostumiseen vaikutti kuitenkin myös poikkeuksellisen suuret verotulot sekä valtionavustukset. Tilikauden poistot olivat yhteensä 0,328 milj. euroa ja tilikauden tulos poistojen jälkeen ylijäämäinen 1,491 milj. euroa.

Investointien toteutuminen

Vuoden 2020 muutetussa talousarviossa investointeihin oli varattu yhteensä 0,142 milj. euroa. Talousarviota jouduttiin muuttamaan investointien osalta koronaviruksen aiheuttamia muutoksia investointirahoituksiin. Lopulliset investointimenot olivat 0,144 milj. euroa. Investoinnit toteutettiin näin ollen tilikaudella suunnitelman mukaisesti olennaisin osin. Investointisuunnitelman ylitykset johtuivat pääasiassa investoinneista esikoulun sisäkalusteisiin, jossa budjetoidut menot ylitettiin noin 3 000 eurolla.

Lainakannan muutokset

Karijoen kunnan pitkäaikaisia lainoja lisättiin tilikaudella talousarvio tavoitteiden mukaisesti 0,4 milj. eurolla. Kunnan lainakanta oli tilikauden lopussa 2,399 milj. euroa.

Kuntakonserni

Toimintakertomuksessa on tehty selkoa kuntakonsernia koskevista olennaisista tapahtumista sekä kuntakonsernin valvonnan järjestämisestä. Konserninohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 16.12.2019 § 11 ja se on tullut voimaan 1.1.2020.

Konsernin tilikauden vuosikate oli 2,083 milj. euroa (-0,28 vuonna 2019) ja tilikauden poistot 0,58 milj. euroa. Tilinpäätössiirtojen ja verojen jälkeen tilikauden tulos oli 1,502 milj. euroa ylijäämäinen.

Myös konsernin rahoitusasema parani huomattavasti tilikaudella. Kun kertynyttä ylijäämää konsernitaseessa oli vuonna 2019 enää 451 000 euroa, vuoden 2020 päätteeksi ylijäämää 1,926 milj. Kuntakonsernin omavaraisuusaste oli 48,59 prosenttia. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 43,33 prosenttia.

Yhteenveto taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Talousarviossa 2020 asetettiin seuraavat strategiset tavoitteet vuodelle 2020:

- tuloveroprosentti pidetään vuoden 2019 tasolla
- investoinneissa keskitytään kustannusten nousun ennaltaehkäisyyn ja olemassa olevan infran ylläpitoon.
- Investoinnit toteutetaan investointisuunnitelman mukaisesti
- menot sopeutetaan tulokehitykseen
- talouden tasapainottamista jatketaan
- omistajaohjausta kehitetään.

Kuntaa koskevat strategiset taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet tilikaudella olennaisin osin ja kunnan rahoitustilanne parani merkittävästi vuoden aikana. Tuloveroprosenttia ei jouduttu nostamaan vielä tilikaudella 2020, vaikkakin prosenttia nostetaan tilikaudelle 2021. Investoinnit toteutettiin olennaisin osin muokatun investointisuunnitelman mukaisesti ja menoja saatiin vähennettyä tilikaudella.

Kertynyttä ylijäämää on taseessa tilikauden 2020 päätteeksi 2,61 milj. euroa, kun sitä vuotta aiemmin oli 1,13 milj. euroa.

Positiivinen tulos oli poikkeuksellinen useamman tappiollisen vuoden jälkeen. Positiiviseen tulokseen vaikuttivat tilikaudella valtion ylimääräiset koronakompensaatiot ja verotulojen

ennakoitua parempi kertymä. Kunnassa tehtiin tilikaudella kuitenkin myös taloudelliset sopeuttamistoimia, jotka sisälsivät muun muassa henkilöstön lomautuksia. Talouden tasapainottamisen voidaankin nähdä onnistuneen tilikaudella tavoitteiden mukaisesti.

Talousarvioraameissa pysyttiin tilikaudella hyvin, sillä pääasiassa talousarvio raamit alitettiin ja yksittäiset ylitykset olivat edellisvuotta pienemmät. Toimintakuluissa tapahtui talousarvio ylityksiä vain työllisyyspalveluissa 23 129 eurolla ja tukipalveluissa 40.350 eurolla. Investointimenojen osalta ylitykset olivat myös maltilliset.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan talouden positiiviseen kehitykseen vaikuttivat kunnan omat tasapainottamistoimet sekä valtion kohonnut rahoitus. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan vuosi 2020 oli sekä kulujen että valtion rahoituksen osalta poikkeuksellinen. Tarkastuslautakunta painottaa edelleen huomion kiinnittämistä talouden tasapainoon myös jatkossa.

Toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Tilikauden aikaisten tavoitteiden toteutumista on arvoitu tilinpäätöksessä laajasti. Alle valittu arvioitavaksi kunnan perustehtävän kannalta olennaisimmat toiminnalliset tavoitteet. Kunnan tehtävänä on kuntalain 1 § mukaan edistää asukkaidensa hyvinvointi ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.

Yleinen hallinto

Yleisen hallinnon strategisena tavoitteena on lisätä päätöksenteon avoimuutta ja kuntalaisten osallistamista sekä huolehtia talouden pysymisestä tasapainoisena. Valtuusto koontui tilikaudella 15 kertaa ja käsitteli 144, joiden toimeenpanosta vastasi kunnanhallitus. Kunnanvaltuusto käsitteli kokouksissa asioita, joille sille on kuntalain 14 § osoitettu päätösvalta. Lisäksi kunnanvaltuusto hyväksyi strategisten tavoitteiden mukaisesti talouden tasapainottamisohjelman kokouksessaan 27.8.2020. Yleishallinnon tulos oli tilikaudella -192 463 euroa, mikä alitti tilikauden talousarvioraamin 34 207 eurolla.

Elinkeinotoiminnan kehittäminen

Elinkeinotoiminnan kehittämisen tavoitteena on luoda pysyviä työpaikkoja alueelle. Vuoden 2020 tavoitteena oli ottaa yritysneuvonta sekä projekti- ja kehittämistoiminta kunnan omaksi toiminnaksi tai järjestää elinkeinotoimen yhteistyö uudella tavalla. Tavoite toteutettiin tilikauden aikana, sillä Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymä (SEK) purettiin vuoden 2020 alussa. Karijoen kunta rekrytoi yhdessä Isojoen kunnan kanssa yhteisen yritys- ja elinvoimakoordinaattorin. Elinkeinotoiminnan tulos oli tilikaudella -65 128 euroa ja se alitti talousarvioraamin 52 842 euroa.

Sosiaali- ja terveystaloudet

Sosiaali- ja terveystaloudet tavoitteena on, että Suupohjan yhteistoiminta-alueella palvelut tuotetaan tilaaja-tuottaja-mallilla. Lisäksi yhteistoimintalautakunnan palvelutaloudessa oli omat painopistealueensa vuodelle 2020. Kunnan tilinpäätöksessä on selostettu laajasti kuntayhtymän ja yhteistoimintalautakunnan toimintaa ja tavoitteiden toteutumista. Sosiaali- ja terveystaloudet tilikauden tulos oli -5,838 milj. euroa, joka alitti talousarvioraamin 0,269 milj. eurolla.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kehitys oli vuoden aikana Karijoella positiivinen, mutta pidemmän aikavälin kokonaisarviota on hankalaa tehdä koronan vaikutusten vuoksi.

Peruskoulut ja yhteiset koulut

Peruskoulujen tavoitteena oli antaa opetussuunnitelman mukaista opetusta sekä kohdentaa käytettävissä olevat resurssit siten, että opetus säilyy tasokkaana, turvallisena ja ilmapiiristä tulee oppimista tukeva sekä edistää lapsen/nuoren kasvua sekä vastuun ottamista omasta elämästään. Perusopetuksen tilikauden tulos oli -519 528 euroa, joka alitti talousarvioraamin 75 817 eurolla. Vuoden 2020 perusopetuksen vaikutti merkittävästi korona-epidemia etäopetukseen siirtymisen takia. Karijoen koulu sai Opetushallitukselta jatkoa hankerahoitukselle erityis- ja pienryhmäopetuksen lisäresursseihin.

Yhteisten koulujen tavoitteena on taata mahdollisuudet selviytyä jatko-opinnoissa ja työelämässä. Yhteisten koulujen tilikauden tulos oli -455 949, joka täsmää talousarvio rajaan.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena oli toteuttaa toimintaa varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti sekä toteuttaa esiopetusta perusopetuslain ja esiopetuslain mukaisesti. Vuosi 2020 oli varhaiskasvatukselle erityisen poikkeuksellinen koronaviruksen aiheuttamien toimenpiteiden vuoksi, eikä varhaiskasvatusta päästy toteuttamaan totutulla tavalla. Varhaiskasvatuksen asiakkaiden määrä romahti ja toimintaan liittyi erilaisia fyysisiä toimenpiderajoituksia. Lapsiryhmissä erilaiset haasteet ja ongelmat lisääntyivät tilikaudella. Varhaiskasvatuksen tilikauden tulos oli -6,669 milj. euroa, mikä alitti talousarvioraamin 86 778 eurolla.

Kirjasto ja kulttuuri

Kirjastolla ja kulttuuritoimelle tilikausi 2020 oli poikkeuksellinen koronaviruksen vuoksi. Molemmissa tapahtuma ja kävijämäärät olivat edellisvuotta matalammat. Kirjaston tulos oli tilikaudella -93 299, joka alitti talousarvioraamin 9 991 eurolla. Kulttuuritoimen tulos oli -7 016 euroa, joka alitti talousarvioraamin 2 248 eurolla.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten liikuntaharrastusta ja tukea kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Vuonna 2020 järjestettiin erilaisia kuntokampanjoita, joihin osallistui hyvin ihmisiä. Lisäksi paikallisia liikuntajärjestöjä tuettiin 4 824 eurolla. Vuoden aikana rekrytoitiin myös hyvinvointikoordinaattori. Vapaa-aikapalveluiden tulos oli tilikaudella -96 196 euroa, mikä alitti talousarvioraamin 37 273 eurolla.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan tavoitteena on edistää turvallisen, terveellisen ja viihtyisän rakennetun ympäristön muodostumista. Rakennusvalvonnassa myönnettyjen erilaisten lupien määrä on lisääntynyt tilikaudella. Vuonna 2020 lupia myönnettiin 37 kpl kun taas vuonna 2019 vastaava lukema oli 25 kpl. Yksityisteiden kunnossapitoa avustettiin 10 000 eurolla.

Talousarvioon oli varattu 1 500 euroa jaettavaksi tiekunnilla siltojen ja isojen siltarumpujen uusimiseen sekä liikenneturvallisuutta parantaviin korjauksiin. Avustussummaa ei kuitenkaan jaettu, koska yhtään hakemusta ei tullut. Rakennusvalvonnan tulos oli tilikaudella -35 502 euroa, joka alitti talousarvioraamin 14 253 eurolla.

Yhteenveto toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta

Koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilanteesta huolimatta Karijoen kunta on tilikaudella 2020 toteuttanut kunnan tehtäviä talousarvioraamin puitteissa. Vuoden aikana toteutetut koronaviruksen leviämisen estämiseksi toteutetut toimenpiteet ovat kuitenkin vaikeuttaneet perustehtävien toteuttamista. Myös henkilöstön lomautukset ovat vaikuttaneet tilikaudella kunnan toimintaan.

Koronalla oli vaikutuksia myös investointien toteutumisessa, millä voi tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan olla vaikutuksia tulevien vuosien investointitarpeeseen.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tilinpäätöksen ylijäämä 1 490 786,57 euroa on merkittävä parannus vuoden 2019 alijäämäisen tulokseen verrattuna. Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan oma toiminta on pääosin järjestetty taloudellisesti ja tavoitteiden mukaisesti. Taloutta on onnistuttu tasapainoittamaan tilikauden aikana, vaikkakin positiiviseen tulokseen vaikuttivat tilikaudella merkittävästi poikkeuksellisen suuret verotulot ja valtion rahoitukset. Kunnan rahoitusaseman turvaamiseksi on kuitenkin tehtävä talouden tasapainottamissuunnitelman mukaisia toimenpiteitä myös seuraavalla tilikaudella.

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää vuoden 2020 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto pyytää kunnanhallitukselta selvityksen arviointikertomuksessa esitettyihin asioihin, niin että ne voidaan käsitellä valtuuston syyskauden kokouksessa.

Karijoella 31.5.2021

Jari Malm
puheenjohtaja

Marko Peräsaari
varapuheenjohtaja

Riitta Saaristo
jäsen